

PIJANISTKINJA NATAŠA VELJKOVIĆ GOVORI ZA „DAN”

Nataša Veljković

Prava umjetnost pobjeđuje

Poznata pijanistkinja Nataša Veljković poslije 17 godina nastupila je u Podgorici. Ovog puta to je bilo u Crnogorskom narodnom pozorištu. U tih sedamnaest ljeta Nataša Veljković je dobila status jednog od najpriznatijih i najpoznatijih pijanista sa naših prostora. U njenom životu i karijeri, kako kaže, ima i starog i novog. I sada, kao i tada, živi u Beču, predaje na Univerzitetu za muziku, ima gust raspored nastupa, a novina u nenoj karijeri je veliki broj snimljenih muzičkih albuma. Riječ je o njemačkom CD levelu „CPO”. To je, ističe ona, level koji se specijalizovao za djela ne tako poznatih kompozitora. – Ta novina je rezultat jedne vrste moje znatiželje. Riječ je o kompozitorima, ne samo savremenim, koji iz nekih razloga nisu otkriveni na vrijeme. Naravno, uvijek se vraćam, sa još većim zadovoljstvom, sviranju klasičnih, javno priznatih djela klavirske literature. To stvara interesantnu stvar. Rekla bih, neku vrstu razvoja posebne vrste. Kao da ponovo otkrivam te kompozicije, pronalazim u njima neku novu svježinu, pa se događa da se osjećam kao da ih izvodim prvi put. Evo, Betovenov koncert koji sam pripremila za crnogorsku publiku izvela sam mnogo puta od rane mladosti. Trudim se da uvijek nešto novo otkrijem u djelu. Po meni je to suština ovog posla. Trudim se da otvorim uši za neke nove momente. U suštini leži želja da se otkrije sve ono što se krije iza nota. Nevjerovatno je koliko se toga otkrije kada se detaljno posvetite jednoj kompoziciji – objašnjava Nataša Veljković, kojoj je sinoćnji koncert ujedno bila i treća saradnja sa belgijskim dirigentom Ronaldom Colmanom.

- Kako izgleda Vaš istraživački proces ?
 - Mnogo mi znači kad čujem šta radi orkestar. Baš sam slušala Crnogorski simfonijski orkestar i pratila kako radi maestro Ronald Colman. Pratim dirigenta, jer onda dobijem nove ideje. To je strašno važno za moju interpretaciju, stvara se neka vrsta dijaloga koji rezultira svaki put nekim novim kvalitetom. To je, rekla bih, pojava, ili proces, koji se posljednjih godina izuzetno intenzivira u mojoj interpretaciji. Broj koncerata je manje bitna stvar. To zavisi od mnogih okolnosti, sreće. Najinteresantnije mi je kad otkrijem nešto novo. Nekad sam zadovoljna, nekad ne... To je tako.
- Koliko Vaša interpretacija zavisi od publike?
 - Svaki put se na sceni dogodi nešto novo. Ali, to je druga strana priče. To što se dešava na sceni nije dio mog rada, kao kad sam sama sa sobom. Veliko iskustvo mi omogućava da mogu da organizujem i one događaje na sceni i oko scene koji i nisu uvijek tako prijatni, poput loše akustike, ili zvukova koji dopiru iz gledališta... Veoma mi je važno da volim ljude koji me slušaju. Čini mi se da mi to sve više znači kako prolaze godine. Jedna je stvar kada sam sama sa klavirom, kada radim, i kada sam na sceni. Tada se dešavaju spontane stvari kojima, zahvaljujući svom iskustvu, mogu da „dirigujem“.
- Da li je Beč bio Vaš izbor ili ste otišli zbog događaja s početka devedesetih?
 - To je bio izbor mojih roditelja, a najzaslužnija za selidbu u Beč je moja majka. Ona se potpuno posvetila meni i mojoj karijeri. Imala je dobar osjećaj da će za moje obrazovanje biti najbolje da učim kod profesora Paul Badura Skode, najvećeg autoriteta za bečke klasike u to vrijeme. Zbog njega sam se otisnula u Beč sa 15 godina i bila tamo najmlađi student. Prije toga sam učila kod Arbo Valdme, koji je moj muzički otac i sa kojim sam još u kontaktu. Ostala sam u Beču i poslije studija. Taj grad je sada moj drugi dom. No, korijeni se ne gube, pa sam često u Beogradu, kod moje mame.
- Kako je protekao Vaš susret sa Podgoricom poslije 17 godina?
 - Veoma mi je drago što sam ponovo ovdje. Zadovoljna sam što upoznajem Crnogorski simfonijski orkestar, sa kojim sam uspostavila veoma dobar kontakt, jer ono što se dešava između soliste i ansambla je veoma značajno. Poznajem i koncert-majstora Marka Radonića još iz Beča. Veoma ga cijenim jer on je sjajan violinista, pa mi je to još jedan podsticaj koji sam dobila. I, sa maestrom Colmanom se dobro poznajem. Dva puta smo nastupali zajedno na Kolarcu, a ovo je naš treći koncert. Dakle, to su ljudi sa kojima sam saradivala, pa me je strašno obradovalo što smo opet na sceni.
- Da li se sjećeta Podgorice od prije 17 godina?
 - Primijetila sam da se Podgorica strašno izgradila. Nije to grad kakav je onda bio. Dobio je obrise metropole.
- Da li je balkansko muzičko nasljeđe opterećenje ili olakšanje kada je klasika u pitanju?
 - Istina, mi nemamo tradiciju poput Njemačke, Austrije i Francuske, ali se možemo pohvaliti veoma dobrim

muzičkim školama. Ali, imamo i invaziju šunda, koji je veoma prisutan u medijima, što pogubno djeluje na vaspitavanje mladih i nivo muzičke kulture. To jednostavno veoma negativno utiče na ukuse novih generacija, ali i ideale i moralne vrijednosti. Baš tu vidim zadatak nas umjetnika, jer mislim da moramo pokušati da obnovimo ljubav i poštovanje za stvari koje predstavljaju trajne vrijednosti.

- Šta se promijenilo u pijanističkoj interpretaciji u decenijama za nama?

- Tehnički je otišlo sve mnogo dalje, i to u perfekcionističkom pravcu, što je s jedne strane dobro, ali sa druge donosi opasnost da nestane nešto umjetničko, nešto neponovljivo umjetnički. Tehnička perfekcija koja je došla sa razvojem tehnike, pa se više ne može desiti da na albumima imamo neke genijalne slučajnosti kao što smo imali na snimcima jednog Artura Rubinštajna. Takođe, i svijet se otvorio – otvorila se Azija i pojavio se veliki broj pedagoga koji su došli u Evropu, pa se vratili nazad, prenoseći dalje evropsku kulturu sviranja, ali na svoj način. Vidite šta se dešava u Kini. Odatle nam dolaze sjajni Lang Lang, Judža Vang, koji imaju nevjerovatne tehničke sposobnosti, a sa druge strane i interesantni su kao muzičke individue. Sve je više produkata jednog novog načina rada koji se zasniva na perfekciji. To sve više ide u pravcu sporta, ali sa druge strane moramo biti svjesni da se mora ići u korak sa vremenom. Jer, ne možemo stalno govoriti kako je nekad sve bilo bolje.

- Gdje je tu umjetnost?

- Vjerujem da prava umjetnost pobjeđuje. Čak i ti mladi umjetnici koji su prinuđeni danas da sviraju onako kako im neka izdavačka kuća određuje ili naređuje, u jednom momentu će dobiti satisfakciju za svoju posvećenost. Vjerujem da će posvećenost, bez obzira da li je riječ o solisti ili orkestru biti primijećene i da će sve doći na svoje mjesto.

- Kao dugogodišnji pedagog što savjetujete mladim muzičarima?

- Mora se stalno raditi na sebi i svojim vještinama, jer to je velikim dijelom zanat. On mora stalno da se usavršava.

- Da li pomaže to što je Vaš suprug, takođe muzičar?

- Dopunjujemo se, nastupamo zajedno. Evo, u nedjelju imamo koncert u Florentino sali u Gracu, gdje ćemo izvoditi samo savremenu muziku austrijskih kompozitora. Naravno, i to je otkrivanje. Na primjer, tu mi on pomaže, jer sam više skoncentrisana na djela klasike 20. vijeka. Opet, kad smo kod Betovena, impulse dajem ja. No, muzika je jedna, ne treba je dijeliti na savremenu i staru. Jedino je važno da li je dobra ili ne.

S.ĆETKOVIĆ

Moji studenti su moje kolege

- Imate li studenata sa naših prostora?

- Imamo puno studenata iz bivše Jugoslavije, mada, zanimljivo, nijednog iz Crne Gore. Talenat nije nestao. Ako ste posvećeni ne postoji ništa, ni rat, koji može da

vam uništi poriv za muzikom. Jednostavno, ljudi su otišli u inostranstvo, neki su ostali u kontaktu, neki koji su otišli dalje, ne. To je tako.

- Da li se muzičari iz bivše Jugoslavije družu u Beču?

Pomenuli ste našeg Marka Radonića?

– Kako da ne. Veoma mi je drago što sam Marka vidjela ovdje. Znao, moja klasa je puna naših ljudi, a za mene su moji studenti moje kolege.
